

آنچه باید درباره یک طرح ملی بدانید

بازاراندازی کامل شبکه ملی اطلاعات چه اتفاقی در انتظارمان خواهد بود؟

کافی است بخواهید در یک جمع درباره پروژه شبکه ملی اطلاعات صحبت کنید و از این طرح دفاع کنید. ناگهان همه در برابر این طرح گارد می‌گیرند و آن را مساوی با قطع ارتباط با اینترنت بین الملل و به طور کلی یک هیولای بی‌شاخ و دم می‌نامند. این تصویری است که در سال‌های گذشته پررنگ تر هم شده و باعث واکنش‌های خفیه از مردم از ایجاد شبکه ملی اطلاعات شده است. اما این تصور تا چه اندازه به واقعیت نزدیک است؟ حالا که وزیر جدید ارتباطات و فناوری اطلاعات قول تکمیل این پروژه را در چند سال آینده داده است، بد نیست نگاهی بی طرفانه‌ای به آن بیندازیم و ببینیم با اجرایی شدن شبکه ملی اطلاعات، دقیقاً چه اتفاقی قرار است در کشور رخ دهد.

علیرضا وفاپویی نیا

a.vafaeia@shahrnews.ir

لینک

شنبه

۲۳ شهریور ۱۴۰۰
۷ ص ۱۴۴۳ شماره

(۴)

تبادل داده‌های حساس، اصلاً به معنی ایجاد حصر در دنیای اینترنت نخواهد بود. براساس اهداف شبکه ملی اطلاعات، اتصال از خارج از کشور به سایت‌های داخلی با محدودیتی روبه‌رو نمی‌شود و هم‌چنان اتصال کاربران خارج از کشور به سایت‌های داخلی هم برقرار است. با توجه به این مسئله، مشخص می‌شود که شبکه ملی اطلاعات به هیچ‌عنوان قرار نیست ارتباط ما را با دنیا قطع کند بلکه تنها بستری برای تبادل داده‌ها در داخل کشور خواهد بود که در کنار اینترنت جهانی، به کاربران خدمات خواهد داد. گواه این مسئله هم وجود شبکه‌های ملی برای تبادل اطلاعات در بسیاری از کشورهای پیشرفته دنیا است. در واقع، برخلاف همه شایعات مطرح شده، این پروژه نه تنها جایگزینی برای اینترنت جهانی نیست، بلکه اساساً توان جایگزین شدن با آن را هم ندارد و بیشتر خدماتی که به کاربران می‌دهد در حوزه‌ای جداگانه قرار خواهد گرفت. عیسی زارع‌پور، وزیر ارتباطات دولت سیزدهم، هم در صحبت‌هایش اعلام کرد که به هیچ‌عنوان در پی قطع اینترنت جهانی و ایجاد محدودیت در فضای مجازی و کسب و کارهای فعال در آن نیستند و تنها می‌خواهند این فضا را نظام‌مند کنند.

داده‌ای است، به صورتی که درخواست‌های دسترسی داخلی و دریافت اطلاعاتی که در مراکز داده داخلی نگهداری می‌شوند به هیچ‌وجه از طریق خارج کشور مسیریابی نشود و امکان ایجاد شبکه‌های اینترنت و خصوصی و امن داخلی در آن فراهم آید. اگر بخواهیم کمی ساده‌تر مفهوم این شبکه را تشریح کنیم، فرض کنید همه دستگاه‌های دولتی و نظامی کشور بخواهند در بستری آنلاین به یکدیگر متصل شوند و تبادل اطلاعات داشته باشند. بعضی اطلاعات این مراکز محرمانه تلقی می‌شود و معقول نیست که ارتباط این دستگاه‌ها با یکدیگر بر بستر اینترنت جهانی برقرار شود چون در اینترنت جهانی امکان هک شدن و رسیدن اطلاعات حساس کشور به دست دیگران وجود خواهد داشت. اینجاست که شبکه ملی اطلاعات وارد می‌شود و نقش بستری امن و بومی را برای ارتباط دستگاه‌ها و نهادهای مختلف بازی خواهد کرد.

ماجرای کجا آغاز شد؟

ایجاد شبکه ملی اطلاعات از سال ۱۳۸۴ با نام «شبکه ملی اینترنت» در دستور کار مجلس قرار گرفت، اما تا امروز که بیش از ۱۵ سال از آن زمان می‌گذرد، هنوز اجرای آن به طور کامل عملی نشده است. ابتدا قرار بر این بود که در یک بازه زمانی سه‌ساله، طرح اینترنت ملی به سرانجام برسد. بعدها با توجه به الزامات سند چشم‌انداز بیست‌ساله در سال ۱۳۸۹ موضوع شبکه ملی اینترنت با نام جدید «شبکه ملی اطلاعات» به صورت جدی‌تر مطرح شد، به طوری که کلیات موضوع در ماده ۴۶ برنامه پنجم توسعه مطرح و تصویب شد. در دولت‌های یازدهم و دوازدهم اقدامات اولیه و راه‌اندازی فازهایی از این طرح صورت گرفت و امروز با راه افتادن کشتی دولت جدید، وزیر ارتباطات دولت سیزدهم وعده داده است این پروژه را تا پایان دوران وزارتش به پایان برساند و به طور کامل اجرایی کند.

شایعات درباره قطع اینترنت

برخلاف شایعاتی که مخالفان این پروژه در شبکه‌های اجتماعی مطرح می‌کنند، داشتن شبکه‌ای ملی برای

شبکه ملی اطلاعات چه کاری انجام خواهد داد؟

شبکه ملی اطلاعات کشور شبکه‌ای مبتنی بر قرارداد اینترنت (IP) به همراه سوئیچ‌ها و مسیر یاب‌ها و مراکز

لایه‌های بنیادین شبکه ملی اطلاعات

«شبکه ملی اطلاعات» بر اساس تعریف افزایش استقلال شبکه، دست‌کم در ۳ لایه تعریف می‌شود:

محتوا

محتوای دیجیتال که در ساده‌ترین حالت دیجیتالی کردن محتوای موجود و گذاشتن روی وب است، سومین لایه از «شبکه ملی اطلاعات» است. نسبت استفاده از محتوای بومی به محتوای جهانی معیاری برای سنجش میزان استقلال محتوایی هر کشور به شمار می‌رود. هر چند دوباره باید تکرار کرد استفاده از محتوای جهانی اصل بدیهی در دنیای امروز است، می‌توان با ایجاد تنوع در محتوای داخلی موجود در شبکه ملی اطلاعات، سهم کاربران کشورمان در استفاده از شبکه ملی اطلاعات را به مرور بیشتر کرد.

خدمات و کسب و کارها

در لایه دوم و به فرض وجود زیرساخت مناسب، لازم است کسب و کارها و خدماتی روی این شبکه عرضه شوند و از سوی کاربرانی مورد استفاده قرار گیرند. به این ترتیب تقویت کسب و کارهای داخلی که در سال‌های آینده و با رشد اینترنت اشیا اصلی‌ترین گردآورنده و کنترل‌کنندگان داده‌ها خواهند بود، بخش عمده‌ای از «شبکه ملی اطلاعات» خواهند بود. این کسب و کارها نه تنها میزان استقلال خدمت‌رسانی به شهروندان را افزایش می‌دهند، بلکه می‌توانند با حضور در بازارهای جهانی و منطقه‌ای، به اصلی‌ترین منبع اثرگذاری یا صادرات داده تبدیل شوند.

زیرساختی

در این لایه از شبکه لازم است به صورت زیرساختی، میزان استقلال به بیشترین میزان خود برسد. زمینه‌سازی برای ایجاد مراکز داده به منظور میزبانی داده‌های داخلی، افزایش سطح دسترسی عمومی به شبکه، افزایش تاب‌آوری شبکه از طریق ایجاد رینگ در اتصالات داخل شبکه و... در این لایه قرار دارند. هم‌چنین طرح‌هایی با جهت‌گیری تبدیل کشور به قطب داده یا گذرگاه ترانزیت داده در منطقه می‌تواند ویژگی نخست استقلال یعنی «افزایش اثرگذاری» را نیز تقویت کند.